

ความคิดเห็นในการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ของเกษตรกรในการจัดการการผลิตทุเรียน ในภาคตะวันออก ประเทศไทย

Farmer's Opinion on the Utilization of Line Official Account Platform to Manage Durian Cultivation in Eastern Thailand

ชญาวัด ขำน้อย ชลธร จูเจริญ* และพัชราวดี ศรีบุญเรือง

Chayawat Khamnoy Chalathon Choocharoen* and Patcharavadee Sriboonruang

ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

Department of Agricultural Extension and Communication, Faculty of Agriculture, Kasetsart University, Chatuchak, Bangkok 10900

*Corresponding author: fagrchch@ku.ac.th

(Received: 13 August 2024; Revised: 10 October 2024; Accepted: 12 November 2024)

Abstract

This research aimed to study 1) demographic characteristics of farmers, 2) media exposure of farmers on utilization to make decisions in managing durian cultivation, 3) the need for knowledge in managing durian cultivation through the use of the Line Official Account platform by farmers, and 4) information on the use of the Line Official Account platform by farmers in managing durian cultivation. The sample were 396 durian farmers in the Eastern region. Data was collected by using a questionnaire. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, minimum, maximum, standard deviation, and chi-square test. The results of the research found that most farmers were male, with an average age of 36.88 years, and most of them studied at the secondary level. They had an average durian growing experience of 11.31 years, an average planting area of 18.78 rai, an average annual income of 6,039,744.96 baht, and an average annual expenditure of 1,845,616.16 baht. The results of the hypothesis testing found that level of education, durian growing experience, average annual income, average annual expenses, channels for receiving information, and farmers' need for knowledge in managing durian cultivation were related to farmers' use of the Line Official Account platform in managing durian cultivation at a statistical significance level of 0.01. Farmers' gender and planting area size were related to farmers' use of the Line Official Account platform in managing durian cultivation at a statistical significance level of 0.05. The problem faced by farmers' lack of knowledge and in detail managing durian cultivation. The recommendation is relevant sector agencies should create modern media from the durian cultivation management database that farmers can access more easily than the existing media.

Keywords: Line Official Account, durian, durian cultivation management, eastern region

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม 2) การเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลที่เกษตรกรใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดการการผลิตทุเรียน 3) ความต้องการองค์ความรู้ในการจัดการการผลิตทุเรียนผ่าน การใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ของเกษตรกรในการจัดการการผลิตทุเรียน 4) ข้อมูลการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ของเกษตรกรในการจัดการการผลิตทุเรียน กลุ่มตัวอย่างคือ เกษตรกร

ผู้ปลูกทุเรียนภาคตะวันออก จำนวน 396 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 36.88 ปี การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษา ประสบการณ์ที่ปลูกทุเรียนเฉลี่ย 11.31 ปี ขนาดพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 18.78 ไร่ รายได้ต่อปีเฉลี่ย 6,039,744.96 บาท รายจ่ายต่อปีเฉลี่ย 1,845,616.16 บาท ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการศึกษา ประสบการณ์ปลูกทุเรียน รายได้เฉลี่ยต่อปี รายจ่ายเฉลี่ยต่อปี ช่องทางการรับข่าวสาร ความต้องการองค์ความรู้ในการจัดการการผลิตทุเรียนของเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ของเกษตรกรในการจัดการการผลิตทุเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 เพศ ขนาดพื้นที่ปลูกของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ของเกษตรกรในการจัดการการผลิตทุเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ปัญหาพบว่า เกษตรกรบางส่วนยังขาดองค์ความรู้ในการจัดการการผลิตทุเรียน ข้อเสนอแนะคือ หน่วยงานภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรสร้างสื่อสมัยใหม่จากฐานข้อมูลการจัดการการผลิตทุเรียนที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ง่ายมากขึ้นกว่าสื่อที่มีอยู่ต่อไป

คำสำคัญ: บัญชีไลน์สำหรับสื่อสารองค์กร ทุเรียน การจัดการการผลิตทุเรียน ภาคตะวันออก

คำนำ

ทุเรียนจัดเป็นราชาแห่งผลไม้ (king of fruits) เป็นไม้ผลยืนต้นขนาดใหญ่ สามารถเจริญเติบโตและให้ผลผลิตได้ดีในเขตพื้นที่สภาพอากาศร้อนชื้นมีอุณหภูมิที่เหมาะสมในการเจริญเติบโต ประมาณ 10 - 46 องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝนในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 2,000 มิลลิเมตรต่อปี การกระจายตัวของฝนอยู่ในระดับดี ความชื้นสัมพัทธ์ของอากาศสูงประมาณร้อยละ 75 ถึง 85 ทุเรียนเป็นผลไม้ที่จัดอยู่ในกลุ่ม Tropical fruits หรือกลุ่มผลไม้ในเขตร้อนชื้น ทุเรียนถือว่าเป็นผลไม้สำคัญของประเทศไทย ที่นอกจากบริโภคในประเทศแล้วยังสามารถส่งออกทำรายได้ให้กับประเทศในแต่ละปีจำนวนมาก โดยทุเรียนไทยสามารถสร้างมูลค่าการส่งออกได้เป็นลำดับต้น ๆ ในปี พ.ศ. 2564 ทุเรียนไทยมีมูลค่าส่งออกสูงถึง 3.5 พันล้านเหรียญสหรัฐ มีอัตราการขยายตัวของการส่งออกสูงถึงร้อยละ 68 รองลงมาได้แก่ ลำไย และมังคุด ซึ่งได้รับความนิยมสูงต่อเนื่องในต่างประเทศ มีอัตราการขยายตัวค่อนข้างคงที่ ผลไม้ส่งออกทั้งสามชนิดนี้ครองส่วนแบ่งการส่งออกผลไม้สูงถึงร้อยละ 84 จากข้อมูล Trade Map ของ International Trade Center (ITC) พบว่า ในตลาดนำเข้าทุเรียนทั่วโลก

ทุเรียนไทยได้รับความนิยมสูงสุด มีส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 76 ของการนำเข้าทุเรียนจากประเทศผู้ผลิตทุเรียนทั่วโลก รองลงมาจากประเทศไทยคือ ทุเรียนจากฮ่องกง และเวียดนาม ตามลำดับ (Dumree and Jaroensuk, 2022)

ปัจจุบันถือเป็นยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีบทบาทสำคัญในทุกภาคส่วน การใช้แพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์จึงถือเป็นเครื่องมือที่มีศักยภาพในการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมจากข้อมูลพฤติกรรมคนไทยในการใช้สื่อออนไลน์ ปี พ.ศ. 2567 พบว่า แอปพลิเคชัน LINE มีผู้ใช้งานถึง 78 เปอร์เซ็นต์ (Spring News, 2024) โดยแอปพลิเคชัน LINE เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของคนไทยมากกว่า 54 ล้านคน (Khamchana, 2023) ซึ่งแพลตฟอร์มแอปพลิเคชัน LINE ถือเป็นหนึ่งใน Digital Technology ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมการเกษตรออนไลน์ ทำให้เกษตรกรสามารถหาข้อมูลในด้านการผลิตทุเรียนและด้านต่าง ๆ อย่างแม่นยำ โดยเป็นวิธีการที่เข้าถึงง่าย เข้าใจง่าย และใช้งานง่าย นำไปสู่การเป็นช่องทางในการแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกรได้

โดยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 หมายความว่า 1 ได้ประกาศให้ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงเพื่อนำไปสู่สินค้าคุณภาพสูง ที่ “ผลิตน้อยแต่สร้างรายได้มาก” โดยประเทศไทยยังมีประเด็นที่ต้องยกระดับคือ ฐานข้อมูลภาคการเกษตรที่มีอยู่เป็นจำนวนมากยังขาดการเชื่อมโยงและใช้ประโยชน์ในการจัดการการเกษตร โดยมีกลยุทธ์ในการพัฒนาข้อที่ 9 คือ การพัฒนาฐานข้อมูลและคลังข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร รวมทั้งผลักดันให้มีการใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการพัฒนาแพลตฟอร์มและแอปพลิเคชันสำหรับการเข้าถึงคลังข้อมูลต่าง ๆ Office of the National Economic and Social Development Council (2023) ซึ่งการศึกษาเรื่องการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account (LINE OA) ของเกษตรกร ในการจัดการการผลิตทุเรียนภาคตะวันออก ประเทศไทยสามารถตอบสนองต่อความต้องการของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับนี้ได้โดยตรง รวมถึงการสร้าง Line Official Account ให้เกษตรกรได้เข้าถึงข้อมูลการจัดการการผลิตทุเรียนอย่างทันทั่วทั้งที่ยังสอดคล้องกับกระแสการเกษตรดิจิทัล หรือที่รู้จักกันในชื่อ การทำฟาร์มเกษตรอัจฉริยะ (smart farming) หรือการเกษตรอิเล็กทรอนิกส์ (e-agriculture) ซึ่งเป็นการเกษตรที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในส่วนของ Line Official Account เกี่ยวข้องกับเกษตรดิจิทัลในบทบาทของการสร้างข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ (decision support system) บนแพลตฟอร์มเพื่อให้บริการข้อมูลแบบทันทีแก่ผู้ผลิตทุเรียน เพื่อใช้ในการวางแผนงาน จัดหาปัจจัยการผลิต และจัดการปัญหาได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตทุเรียนคุณภาพดียิ่งขึ้น (Lertrat and Patanothai, 2023) จากปัญหาการควบคุมคุณภาพในการผลิตทุเรียน ที่ส่งผลมาจากการเข้าทำลายของศัตรูพืช ทำให้เกษตรกรต้องเพิ่มต้นทุนในการจัดการการผลิตทุเรียน

เป็นอย่างมาก ทั้งการบำรุงรักษาสภาพต้นให้พร้อมสำหรับการออกดอก ไปจนถึงการดูแลป้องกันต้นทุเรียนและผลผลิตให้มีคุณภาพที่ดี ปลอดภัยจากศัตรูพืช ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า การสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดการการผลิต และการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดการแมลงศัตรูทุเรียน จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน สามารถบริหารจัดการการผลิตทุเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทั้งประเด็นความนิยมในการบริโภคทุเรียน ความนิยมในการปลูกทุเรียน การแข่งขันในแง่ของการผลิต การขยายพื้นที่ปลูกทุเรียน และต้นทุนการจัดการการปลูกทุเรียนที่เพิ่มมากขึ้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นสิ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่งในการที่จะศึกษาถึงการใช้สื่อออนไลน์ประเภทไลน์ (Line) หรือ Line Official Account ในการเป็นช่องทางหนึ่งที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการการผลิตทุเรียนให้มากขึ้น และเพื่อให้เกษตรกรสามารถจัดการการผลิตทุเรียนของตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป

อุปกรณ์และวิธีการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ Line Official Account ของเกษตรกรในการจัดการการผลิตทุเรียนภาคตะวันออก ประเทศไทย โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายน - เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2567 มีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนภาคตะวันออก 3 จังหวัดคือ ระยอง จันทบุรี และตราด ซึ่งเป็นผู้ปลูกทุเรียนมากที่สุดในภาคตะวันออก จำนวน 34,028 คน จากจังหวัดจันทบุรี 20,806 คน จังหวัดระยอง 7,511 คน และจังหวัดตราด 5,711 คน (Regional Office of Agricultural Economics 6, 2023) คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีของ Yamane (1973)

ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 396 คน โดยมีกลุ่มตัวอย่างจังหวัดจันทบุรี 241 คน จังหวัดระยอง 88 คน และจังหวัดตราด 67 คน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างเกษตรกรด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) การจับสลากรายชื่อโดยใช้คอมพิวเตอร์ในการสุ่มคัดเลือก เพื่อตอบแบบสอบถามและเก็บข้อมูลจนครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้ 1) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม 2) การเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลที่เกษตรกรใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดการการผลิตทุเรียน 3) ความต้องการองค์ความรู้ในการจัดการการผลิตทุเรียนผ่านการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ของเกษตรกรในการจัดการการผลิตทุเรียน 4) ข้อมูลการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ของเกษตรกรในการจัดการการผลิตทุเรียน

การทดสอบเครื่องมือโดยการนำแบบสอบถามไปตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดสอบ (try out) กับเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นตามวิธีของ Cronbach's alpha (Niyamangkul, 2013) สำหรับข้อมูลการเปิดรับข่าวสารจากแหล่งข้อมูลที่เกษตรกรใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดการการผลิตทุเรียน ได้เท่ากับ 0.915 ความต้องการองค์ความรู้ในการจัดการการผลิตทุเรียน ผ่านการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ของเกษตรกรในการจัดการการผลิตทุเรียนได้เท่ากับ 0.977 และข้อมูลการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ของเกษตรกรในการจัดการการผลิตทุเรียนได้เท่ากับ 0.983

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลที่เกษตรกรใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดการการผลิตทุเรียน ประกอบด้วย 1) แหล่งข้อมูลที่เกษตรกรใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดการการผลิตทุเรียนประเภทสื่อบุคคล 2) แหล่งข้อมูลที่เกษตรกรใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดการการผลิตทุเรียนประเภทสื่อกิจกรรม และ 3) แหล่งข้อมูลที่เกษตรกรใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดการการผลิตทุเรียนประเภทสื่อมวลชน ถูกประเมินโดยให้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามจำนวน 25 ข้อ แบ่งการวัดระดับความคิดเห็นออกเป็น 3 ระดับ (Niyamangkul, 2013) คือ มาก ปานกลาง และน้อย ตามช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

2.33 - 3.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

1.67 - 2.32 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

1.00 - 1.66 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ความต้องการองค์ความรู้ในการจัดการการผลิตทุเรียนผ่านการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ของเกษตรกรในการจัดการการผลิตทุเรียน โดยภาพรวมของการจัดการการผลิตทุเรียน มีการให้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามจำนวน 16 ข้อ แบ่งการวัดระดับความต้องการออกเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย ตามช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

2.33 - 3.00 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

1.67 - 2.32 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

1.00 - 1.66 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ของเกษตรกรในการจัดการการผลิตทุเรียน ประกอบด้วยการรับรู้ประโยชน์จากการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account และการรับรู้ความง่ายในการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account มีการให้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามจำนวน 38 ข้อ แบ่งการวัดระดับความคิดเห็นออกเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย ตามช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

2.33 - 3.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

1.67 - 2.32 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

1.00 - 1.66 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 1) การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ช่องทางการรับข่าวสารที่เกษตรกรใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดการการผลิตทุเรียน ความต้องการองค์ความรู้ของเกษตรกรที่ต้องการจากการใช้ Line Official Account และการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ของเกษตรกรในการจัดการการผลิตทุเรียน ด้วยค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard

deviation; S.D.) 2) วิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคม ช่องทางการรับข่าวสารที่เกษตรกรใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดการการผลิตทุเรียน ความต้องการองค์ความรู้ของเกษตรกรที่ต้องการจากการใช้ Line Official Account ที่มีความสัมพันธ์กับการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ของเกษตรกรในการจัดการการผลิตทุเรียน โดยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 0.01

ผลการวิจัยและวิจารณ์

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 64.50 อายุระหว่าง 23 - 62 ปี มีอายุเฉลี่ย 36.88 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 43.40 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 4 - 8 คน ร้อยละ 62.90 เฉลี่ย 2 คน ประสบการณ์ที่ปลูกทุเรียนระหว่าง 13-34 ปี ร้อยละ 34.80 เฉลี่ย 11.31 ปี ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมพบว่า เกษตรกรมีขนาดพื้นที่ปลูกส่วนใหญ่ระหว่าง 21-50 ไร่ ร้อยละ 38.10 เฉลี่ย 18.78 ไร่ มีจำนวนแรงงานระหว่าง 2 - 40 คน ร้อยละ 65.90 เฉลี่ย 2 คน รายได้ต่อปีเฉลี่ย 5,938,734.00 บาท รายจ่ายเฉลี่ยต่อปี 1,845,616.16 บาท

Table 1 Demographic characteristics of farmers

(n=396)					
Demographic characteristics of farmers	n (%)	Mean	Max.	Min.	S.D.
Gender					
Male	255 (64.50)				
Female	141(35.50)				
Age		36.88	62	23	7.784
23-31 years old	123 (31.10)				
32-39 years old	124 (31.30)				
40-62 years old	149 (37.60)				
Education					
Primary school	124 (31.40)				
High school to vocational certificate	172 (43.40)				
Bachelor's degree or upper	100 (25.20)				
Family members		1.27	8	1	0.446
1-3 Person	147 (37.10)				
4-8 Person	249 (62.90)				
Durian growing experience		11.31	34	0	6.915
0-6 Year	123 (31.10)				
7-12 Year	135 (34.10)				
13-34 Year	138 (34.80)				
Planting area size		18.78	50	0.5	7.435
0.5-15 Rai	115 (29.00)				
16-20 Rai	130 (32.90)				
21-50 Rai	151(38.10)				
Labor members		2	7	0	0.841
0-1 Person	135 (34.10)				
2-40 Person	261(65.90)				

Table 1 Demographic characteristics of farmers (Cont.)

Demographic characteristics of farmers	n (%)	Mean	Max.	Min.	S.D.
Income per year		5,938,734.00	67,500,000.00	0	4,721,246.06
0-4,800,000 Baht	122(31.60)				
4,900,000-6,800,000 Baht	143(34.80)				
6,900,000-67,500,000 Baht	131(33.60)				
Expense per year		1,845,616.16	5,000,000.00	10,000.00	988,403.50
10,000-1,280,000 Baht	131(33.10)				
1,300,000-2,250,000 Baht	113(31.50)				
2,300,000-5,000,000 Baht	152(35.40)				

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลที่เกษตรกรใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดการการผลิตทุเรียน

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลที่เกษตรกรใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดการการผลิตทุเรียนพบว่า เกษตรกรมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลที่เกษตรกรใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดการการผลิตทุเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.24) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นมากที่สุดคือ การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล (ค่าเฉลี่ย

2.45) โดยรับข้อมูลจากปราชญ์ชาวบ้านหรือบุคคลที่ทำสวนจนประสบความสำเร็จมาก่อนมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.66) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารทางสื่อมวลชนอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.15) โดยรับข้อมูลจากการติดตามเพจ Facebook ของหน่วยงานภาคเอกชน (บริษัทเคมีเกษตร ร้านเคมีเกษตร) มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.74) และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารทางสื่อกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.12) โดยรับข้อมูลจากการลงพื้นที่ศึกษาเองตามสวนต่างๆ มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.77) ตามลำดับ (Table 2)

Table 2 Opinions on the accessibility of media exposure of farmers use to make decisions in managing durian cultivation

Opinions on the accessibility of media exposure	$\bar{x}$	S.D.	Level of opinion
Personal media	2.45	0.545	High
Activity media	2.12	0.539	Moderate
Mass media	2.15	0.540	Moderate
Total	2.24	0.541	Moderate

Remarks: 2.35 - 3.00 = High, 1.68 - 2.34 = Moderate, 1.00 - 1.67 = Low

ความต้องการองค์ความรู้ของเกษตรกรที่ต้องการจากการใช้ Line Official Account

จากการวิเคราะห์ความต้องการองค์ความรู้ของเกษตรกรที่ต้องการจากการใช้ Line Official Account พบว่า เกษตรกรต้องการองค์ความรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เกษตรกรต้องการองค์ความรู้จากการใช้ Line Official Account มากที่สุด คือ องค์ความรู้ด้านการผลิตทุเรียนที่เป็นการอธิบายแบบภาพเป็นส่วนใหญ่ มากกว่าการอ่านบทความ (ค่าเฉลี่ย 2.74) รองลงมาคือ ด้านองค์ความรู้ที่มีผลการศึกษาวิจัยจนได้รับการยอมรับ ด้านจัดการแปลงปลูกทุเรียนและด้านการ

ควบคุมโรคพืชในทุเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.70) ด้านองค์ความรู้ในการลดต้นทุนการผลิตทุเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.65) ด้านการใช้สารเคมี ด้านการควบคุมแมลงศัตรูพืชในทุเรียน และด้านนวัตกรรมเกษตรในทุเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.64) ด้านองค์ความรู้ในการผลิตทุเรียนที่ฝึกทำตามได้ง่าย ด้านองค์ความรู้ที่ผ่านการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ ด้านการใช้ปุ๋ยทางดินและทางใบ ด้านการสลับกลุ่มสารเคมีควบคุมศัตรูพืชและด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.61) ด้านการใช้สารชีวภัณฑ์ (ค่าเฉลี่ย 2.60) ด้านการลดแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ย 2.59) และด้านองค์ความรู้ที่ง่ายต่อการใช้งาน (ค่าเฉลี่ย 2.37) ตามลำดับ (Table 3)

Table 3 Farmers' knowledge needs from using Line Official Account

Farmers' knowledge needs from using Line Official Account	$\bar{x}$	S.D.	Level of needs
Easy to understand	2.37	0.499	High
Visual knowledge	2.74	0.452	High
Practical and easy to follow	2.61	0.499	High
Knowledge that has been researched and accepted	2.70	0.468	High
Knowledge that helps reduce costs	2.65	0.487	High
Proven knowledge	2.61	0.498	High
Plot management	2.70	0.469	High
Chemical use	2.64	0.491	High
Effective labor reduction methods	2.59	0.502	High
Disease control in durian	2.70	0.469	High
Pest control	2.64	0.492	High
Use of biological substances	2.60	0.521	High
Use of soil and foliar fertilizers	2.61	0.504	High
Agricultural innovation	2.64	0.492	High
Switching pest control groups	2.61	0.503	High
Post-harvest management	2.61	0.499	High
Total	2.62	0.490	High

Remarks: 2.35 - 3.00 = High, 1.68 - 2.34 = Moderate, 1.00 - 1.67 = Low

การใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ของเกษตรกรในการจัดการการผลิตทุเรียน

จากการวิเคราะห์การใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ของเกษตรกรในการจัดการการผลิตทุเรียน พบว่า เกษตรกรมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ในการจัดการ

การผลิตทุเรียนโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นในการรับรู้ประโยชน์จากการใช้มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.62) และเกษตรกรมีความคิดเห็นในการรับรู้ความง่ายอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.60) ตามลำดับ (Table 4)

Table 4 Farmers' use of the Line Official Account platform to manage durian cultivation

Farmers' use of the Line Official Account platform	$\bar{x}$	S.D.	Level of opinion
1. Perceived ease of use	2.60	0.486	High
2. Perceived usefulness	2.62	0.487	High
Total	2.61	0.487	High

Remarks: 2.35 - 3.00 = High, 1.68 - 2.34 = Moderate, 1.00 - 1.67 = Low

ความสัมพันธ์ของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม การเปิดรับข้อมูลข่าวสาร ความต้องการองค์ความรู้ของเกษตรกรที่ต้องการจากการใช้ Line Official Account กับ การใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ของเกษตรกรในการจัดการการผลิตทุเรียน

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ของเกษตรกรในการจัดการการผลิตทุเรียนภาคตะวันออก ประเทศไทย พบว่า เพศของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน มีความสัมพันธ์กับการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ของเกษตรกรในการจัดการการผลิตทุเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Table 4) เนื่องจากในครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่ เพศชายจะเป็นผู้ตัดสินใจในการจัดการการผลิตทุเรียนเกือบทุกขั้นตอนตั้งแต่การวางแผนการผลิตรวมทั้งตัดสินใจในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในแปลงสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaipiriyakit *et al.* (2019) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลพะวง อำเภอสอยดาว จังหวัดตาก พบว่า เพศมีความสัมพันธ์

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทางบวกที่ระดับ 0.01 โดยเกษตรกรเพศชายมีแนวโน้มที่จะยอมรับเทคโนโลยีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มากกว่าเกษตรกรเพศหญิง อาจเนื่องมาจากกระบวนการตั้งแต่เริ่มเพาะปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว เกษตรกรเพศชายจะเป็นแรงงานหลัก ทั้งการจัดการหรือควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ในการปลูก เกษตรกรเพศชายจึงเป็นผู้ตัดสินใจนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการผลิตของตนเอง

ระดับการศึกษาของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ของเกษตรกรในการจัดการการผลิตทุเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 (Table 5) เนื่องจากเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่า อาจมีความสามารถในการเปิดรับข่าวสาร หรือเข้าถึงแหล่งข้อมูลมากกว่าเกษตรกรคนอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Purintrapibal (2023) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตรสำหรับเกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) ในภาคเหนือตอนบน ประเทศไทย พบว่า ระดับการศึกษาที่สูงขึ้นจะทำให้เกษตรกรรุ่นใหม่เปิดรับข้อมูลข่าวสารและมีการรับรู้ข่าวสารทางการเกษตร

ดีกว่าเกษตรกรในกลุ่มอื่น ส่งผลให้เกิดความต้องการสื่อสารทางการเกษตรมากขึ้นไปด้วย

ประสบการณ์ปลูกทุเรียนของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ของเกษตรกรในการจัดการการผลิตทุเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 (Table 5) โดยเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนมาก มักหาข้อมูลความรู้ในการจัดการแปลงปลูกอยู่ตลอดเวลา จึงมีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่าย และเกษตรกรที่มีประสบการณ์ปลูกทุเรียนในระยะเริ่มต้นมักสนใจที่จะเข้าถึงข้อมูลในการผลิตทุเรียนของตนเองอยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pattanayindee (2019) ได้ศึกษาเรื่อง การยอมรับการผลิตข้าวตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรนาแปลงใหญ่ ในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว พบว่า ประสบการณ์ในการผลิตข้าวมีความสัมพันธ์กับการยอมรับการผลิตข้าวตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรนาแปลงใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการผลิตข้าวมาก มีผลให้เกษตรกรยอมรับการผลิตข้าวตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีมากกว่าเกษตรกรในกลุ่มอื่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thongrod (2003) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรจังหวัดชุมพร พบว่า ประสบการณ์การปลูกทุเรียน มีความเกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และมีความสัมพันธ์ทางบวก อาจเป็นเพราะเกษตรกรที่มีประสบการณ์มากจะได้เห็นข้อแตกต่างหรือข้อเปรียบเทียบระหว่างการใช้เทคโนโลยีและการไม่ใช้เทคโนโลยีว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร ทำให้เกษตรกรที่มีประสบการณ์มากย่อมยอมรับเทคโนโลยีการผลิตได้ง่ายและเร็วขึ้น

รายได้และรายจ่ายเฉลี่ยต่อปีมีความสัมพันธ์กับการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ของเกษตรกร

ในการจัดการการผลิตทุเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 (Table 5) เนื่องจากการผลิตทุเรียนในปัจจุบันมีต้นทุนสูง การจัดการปัจจัยการผลิตให้มีต้นทุนที่ต่ำลง โดยอาศัยแหล่งข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อลดต้นทุนการผลิตจึงเป็นแนวทางที่เกษตรกรต้องการทำให้มีรายจ่ายที่ต่ำลง และมีรายได้ที่สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Isarakul and Sriboonruang (2022) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของเกษตรกรรุ่นใหม่ พบว่ารายได้ รายจ่าย มีความสัมพันธ์กับการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ Suwannarat (2013) ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง พบว่า รายได้และรายจ่ายทางการเกษตรเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเกษตรกรผู้มีรายจ่ายทางการเกษตรน้อยจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาดในระดับมาก

ขนาดพื้นที่ปลูกทุเรียนมีความสัมพันธ์กับการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ของเกษตรกรในการจัดการการผลิตทุเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Table 5) เนื่องจากการจัดการการผลิตทุเรียนจำเป็นต้องอาศัยความแม่นยำหรือความละเอียดในการผลิต ยิ่งจำนวนพื้นที่มาก การจัดการที่ผ่านการวางแผนจากแหล่งข้อมูลที่ถูกต้องจะทำให้เกษตรกรสามารถจัดการพื้นที่ได้ดีและใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างคุ้มค่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kumloi *et al.* (2018) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติการทางการเกษตรที่ดี (GAP) สำหรับกล้วยไม้ตัดดอกของเกษตรกรตำบลบางยาง อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า จำนวนพื้นที่ในการปลูกกล้วยไม้ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติการทางการเกษตรที่ดีสำหรับกล้วยไม้ตัดดอกในด้านการบันทึกข้อมูลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูก

กล้วยไม้จำนวนมากจำเป็นต้องบันทึกข้อมูลเพื่อสามารถนำกลับมาดูย้อนหลังได้เมื่อเกิดปัญหา เพื่อทำการแก้ไขได้ถูกต้องและทันเวลา

การเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลที่เกษตรกรใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดการการผลิตทุเรียนมีความสัมพันธ์กับการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ของเกษตรกรในการจัดการการผลิตทุเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 (Table 5) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sawangsawai *et al.* (2019) ได้ศึกษาการเปิดรับสื่อของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี พบว่า เกษตรกรมีการรับข่าวสารจากสื่อบุคคล ผ่านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สื่อมวลชนจากเอกสารวิชาการและหนังสือการเกษตร สื่อกิจกรรมจากการจัดประชุม และสื่อออนไลน์ โดยเกษตรกรใช้ไลน์ (Line) ในการหาข้อมูลและศึกษาเรื่องการผลิตทั้งข้อมูลที่เป็นภาพนิ่ง ข้อความ และภาพเคลื่อนไหว

ความต้องการองค์ความรู้ในการจัดการการผลิตทุเรียนมีความสัมพันธ์กับการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ของเกษตรกรในการจัดการการผลิตทุเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 (Table 5) เนื่องจากเกษตรกรยังมีความต้องการความรู้ในด้านต่าง ๆ มากขึ้น เพื่อให้การผลิตทุเรียนมีคุณภาพสามารถจัดการศัตรูพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความต้องการที่จะได้รับองค์ความรู้เพิ่มขึ้นในด้านที่สนใจจากการใช้ Line Official Account สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nanna (2016) ได้ศึกษาความต้องการความรู้ในการผลิตข้าวหอมมะลิตามมาตรฐาน GAP ของเกษตรกรพื้นที่ทุ่งสัมฤทธิ์ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า เกษตรกรมีความต้องการความรู้ในระดับปานกลาง ความรู้ในด้านที่เกษตรกรต้องการคือ ด้านพื้นที่ปลูก การจัดการคุณภาพก่อนการเก็บเกี่ยว เป็นต้น

Table 5 The relationship between demographic characteristics of farmers, media exposure, knowledge needs of farmers from using Line Official Account and farmers' use of the Line Official Account platform in managing durian production

Factors	Farmer's utility of Line Official Account platform	
	χ^2	p-value
Gender	9.331 [*]	0.002
Educational level	84.127 ^{**}	0.000
Experience of durian cultivation	26.084 ^{**}	0.000
Income from selling durian	30.166 ^{**}	0.000
Cost of durian planting	27.854 ^{**}	0.000
Size of durian area	12.104 [*]	0.002
Media exposure	42.340 ^{**}	0.000
Needs of knowledge	217.512 ^{**}	0.000

Remarks: *: Statistically significant level at 0.05, **: Statistically significant level at 0.01

สรุปผลการวิจัย

เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในภาคตะวันออกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 64.50) อายุเฉลี่ย 36.88 ปี การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 53.90) มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 6,039,744.96 บาท เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนภาคตะวันออกมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารในการผลิตทุเรียนจากสื่อบุคคล สื่อกิจกรรม และสื่อมวลชน ในระดับมาก เฉลี่ย 2.24 คะแนน มีความต้องการองค์ความรู้เพื่อใช้ในการจัดการการผลิตทุเรียนในระดับมาก เฉลี่ย 2.62 คะแนน มีการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.61 คะแนน ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม การเปิดรับข่าวสารที่เกษตรกรใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดการการผลิตทุเรียน ความต้องการองค์ความรู้ของเกษตรกรที่ต้องการจากการใช้ Line Official Account ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ปลูกทุเรียนของเกษตรกร รายได้และรายจ่าย ขนาดพื้นที่ปลูกทุเรียน การเปิดรับข้อมูลข่าวสาร และความต้องการองค์ความรู้ในการจัดการการผลิตทุเรียน มีความสัมพันธ์กับการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ในการจัดการการผลิตทุเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และ 0.05 จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนมีความต้องการความรู้ผ่านการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account เนื่องจากเกษตรกรยังมีความต้องการความรู้ในด้านการผลิตเพื่อให้การผลิตทุเรียนมีคุณภาพมากขึ้น

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า เกษตรกรบางส่วนยังไม่มีองค์ความรู้ในการจัดการการผลิตทุเรียนอยู่ในระดับที่สามารถตัดสินใจทำกิจกรรมในแปลงปลูกทุเรียนของตัวเองได้อย่างอิสระ โดยยังต้องการข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ จากบุคคลอื่น ซึ่งไม่มีข้อมูลเปรียบเทียบถึงความแตกต่าง หรือผลกระทบ

จากการปฏิบัติตามคำแนะนำของบุคคลดังกล่าว รวมถึงต้นทุนการผลิตที่อาจจะมากขึ้นกว่าการปฏิบัติตามพื้นฐานการผลิตทุเรียนที่ถูกต้อง การวิจัยครั้งนี้จึงมีข้อเสนอแนะรายละเอียดดังต่อไปนี้ ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม การเปิดรับข่าวสารที่เกษตรกรใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดการการผลิตทุเรียน ความต้องการองค์ความรู้ของเกษตรกรที่ต้องการจากการใช้ Line Official Account ที่มีความสัมพันธ์กับการใช้แพลตฟอร์ม Line Official Account ของเกษตรกรในการจัดการการผลิตทุเรียนภาคตะวันออก ประเทศไทย สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการสร้างช่องทางหรือสร้างฐานข้อมูลในการจัดการการผลิตทุเรียนให้แก่เกษตรกรบนแพลตฟอร์มหรือสื่อสังคมออนไลน์ประเภทต่าง ๆ ต่อไป เพื่อให้เกิดความง่ายในแก่เกษตรกรในการเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการจนสามารถสร้างเกษตรกรที่มีความรู้ในการจัดการการผลิตทุเรียนให้สามารถผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพออกสู่ท้องตลาด และสามารถทำการเกษตรอย่างยั่งยืนได้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Chaipiriyakit, A., S. Fongmul, P. Kruekum, P. Jeerat, N. Vetchasitniraphai and T. Khamtavee. 2019. Factors affecting adoption corn planting technology of farmers in Phawo sub-district, Mae Sot district, Tak province. *Journal of Agricultural Production* 1(1): 43-53. [in Thai]
- Dumme, J. and W. Jaroensuk. 2022. Hottest Thai fruits invade the world market amid COVID-19. Available: <https://www.bangkokbiznews.com/columnist/1006198> (August 1, 2023). [in Thai]

- Isarakul, N. and P. Sriboonruang. 2022. Factors relating to social media literacy of young "Smart Farmers". *King Mongkut's Agricultural Journal* 40(1): 85-93. [in Thai]
- Khamchana, W. 2023 LINE seizes Thai communication channels, users reach 54 million, using 4 growths strategies. Available: <https://www.bangkokbiznews.com/tech/gadget/1090399>. (September 8, 2024). [in Thai]
- Kumloi, S., P. Sriboonruang and S. Rangsiaphat. 2018. Factors related to Good Agricultural Practice (GAP) for cut flower rrchids of farmers Bang Yang Sub-district Krathum Baen district Samut Sakhon province. *King Mongkut's Agricultural Journal* 36(2): 62-72. [in Thai]
- Lertrat, K. and A. Patanothai. 2023. Digital agriculture: Progress and impacts on plant agriculture in Thailand. National Research Council of Thailand (NRCT).
- Nanna, N. 2016. The need in production knowledge of GAP Thai jasmine rice of farmers in Thungsumrith, Phimai district, Nakhon Ratchasima province. Master's Thesis in Agricultural Extension, Department of Agricultural Extension and Communication, Faculty of Agriculture, Kasetsart University. [in Thai]
- Niyamangkul, S. 2013. Social science and statistical research methods used. Book to You, Bangkok. [in Thai]
- Office of the National Economic and Social Development Council. 2023. The thirteenth plan (2023-2027) Available: https://www.nesdc.go.th/download/Plan13/Doc/Plan13_DraftFinal.pdf (June 1, 2023). [in Thai]
- Purintrapibal, T. 2023. Media needs for agriculture extension of young smart farmers in upper northern Thailand. Master's Thesis in Agricultural Extension and Rural Development, Faculty of Agricultural Production, Maejo University. [in Thai]
- Pattanayindee, A. 2019. An adoption of rice production according to good agricultural practice by collaborative farmers in Bang Nam Piao district, Chachoengsao province. Master's Thesis in Agricultural Extension and Development, School of Agriculture and Cooperatives, Sukhothai Thammathirat Open University. [in Thai]
- Regional Office of Agricultural Economics 6. 2023. Agricultural economics. Available: <https://catalog.oae.go.th/dataset/dataset-12-15> (July 8, 2023). [in Thai]
- Sawangsawai, T., P. Sriboonruang and P. Thongdeelert. 2019. Media exposure of durian farmers in Tha Mai district, Chanthaburi province. *Agricultural Science Journal* 50(2): 156-166. [in Thai]
- Spring News. 2024. Revealing the behavior of Thai people using online media in 2024 70% and Thais will use social media with LINE being number one. Available: <https://www.springnews.co.th/digital-tech/technology/851758> (September 8, 2024). [in Thai]

- Suwannarat, T. 2013. Needs on occupational development of farmers in Mueang Rayong district, Rayong province. Master's Thesis in Agricultural Extension and Communication, Faculty of Agriculture, Kasetsart University. [in Thai]
- Thongrod, S. 2003. Factors Affecting in Adoption of Durian Production Technology by Farmers in Chumphon province. Master's Thesis in Agricultural Extension and Development, School of Agriculture and Cooperatives, Sukhothai Thammathirat Open University. [in Thai]
- Yamane, T. 1973. Statistics: An introductory analysis. 3rd Edition. Harper and Row Publication, New York.